

Metody dyskusyjne

Puste krzesło

*Celem metod dyskusyjnych jest poszukiwanie odpowiedzi na wyraźnie postawione pytanie. Poszukiwanie to ma doprowadzić uczestników do odkrycia prawdy, do ustalenia faktycznego stanu rzeczy, do wymiany poglądów. Aby to było możliwe konieczne jest sprowokowanie samodzielnego przemyślenia zagadnień przez uczestników. Metoda **pustego krzesła** pobudza do krytycznego myślenia, uczy argumentowania, zadawania pytań, aktywizuje wszystkich, daje możliwość wypowiedzenia się wszystkim uczestnikom (nawet jeśli grupa liczy 30osób), uczy kultury dyskusji.*

Puste krzesło to technika zaczerpnięta z programów Polskiego Stowarzyszenia Pedagogów i Animatorów “KLANZA”, opisana także w publikacji Vademecum Katechety. Metody aktywizujące. Wydawnictwo Natan Lublin 2019

Przed lekcją przygotuj 3-4 kartki A4 z opiniami różnych osób na postawiony problem oraz kartkę ze znakiem zapytania. Opinie powinny reprezentować typowe poglądy, ale nie mogą być przeciwstawne sobie (białe – czarne). Przygotuj krzesła, na których położysz opinie.

Przebieg zajęć:

- a) Zapoznaj uczniów z problemem. Poproś osoby stojące najbliżej o przeczytanie głośno kolejnych opinii. Zachęć uczniów do wybrania opinii najbardziej zbliżonej do ich poglądu na dany temat i poproś, aby stanęli przy niej. Powiedz, że jeśli ktoś ma zupełnie inne zdanie, może wybrać kartkę ze “?”.
- b) Poproś uczniów, aby usiedli w pobliżu wybranej przez siebie kartki i zebrali argumenty popierające ich pogląd. Grupie ze “?” powiedz, że ich zadaniem jest również wcześniejsze sprecyzowanie wspólnego stanowiska. Na pracę grup daj około 10 minut.
- c) Pod koniec pracy poproś grupy o wybranie przedstawicieli, którzy będą dyskutowali w ich imieniu. Reprezentanci siadają na krzesłach, na których leżały opinie, a ich grupy siadają za nimi.
- d) Prowadzący dostawia jeszcze jedno krzesło. Wyjaśnia sposób prowadzenia dyskusji: głos mają tylko osoby siedzące w kręgu; dyskusję rozpoczynają reprezentanci grup; jeśli ktoś inny chce zabrać głos (wesprzeć swojego przedstawiciela lub zadać pytanie), może usiąść

na pustym krześle; na krześle można siedzieć jednorazowo tylko 1 minutę (możesz powiedzieć: proszę przedstawicieli grup, aby dopuszczali do głosu osoby siadające na krześle, a osoby zajmujące krzesło, aby nie przesiadywały na nim zbyt długo).

- e) Poproś przedstawicieli grup o przypomnienie wszystkim treści opinii, którą wybrała ich grupa. Gdy wszyscy przedstawiciele przeczytają opinie, poproś o przedstawienie argumentów, a następnie zachęć pozostałych uczniów do włączenia się w dyskusję. Pilnuj, aby kolejne osoby siadające na pustym krześle miały możliwość wypowiedzenia się, ale jednocześnie nie siedziały na nim zbyt długo.
- f) Gdy uznasz, że zostało powiedziane to co najważniejsze, przerwij dyskusję. Daj przedstawicielom grup możliwość krótkiego podsumowania.
- g) Podziękuj wszystkim uczestnikom dyskusji.

Słoneczko

Istotnym elementem tej metody jest zestawienie poglądów w formie ułożonych z karteczek promieni, hasłowo prezentujących tę samą odpowiedź. Metodę tę można wykorzystać w pracy nad problemami, na które można udzielić odpowiedzi w formie hasłowego zestawienia. Potrzebne materiały: karteczki biurowe (ok. 8cmx8cm), flamastry. Liczba uczestników jest dowolna, a czas trwania pracy ok 5-8 minut.

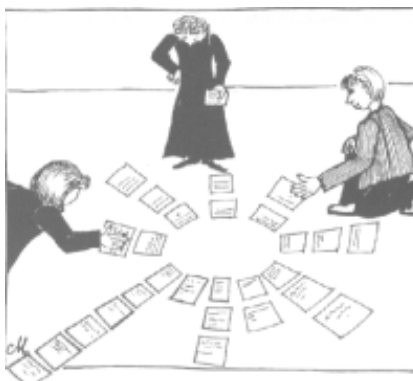
Przebieg metody:

1. **Organizacja pracy.** Tworzymy 3 osobowe zespoły. Stawiamy zadanie, np. *Jak zareagowałibyscie na powszechne nawrócenie grzeszników w Niniwie, odstąpienie Boga od kary i okazanie miłosierdzia?* lub *Jakie są najważniejsze cechy Pana Boga?* Instruujemy, że odpowiedzi formułujemy na karteczkach. Jednej pogląd na jednej karteczce. Każdej grupie rozdajemy 3-4 karteczki i flamaster.
2. **Praca w małych grupach.** Uczestnicy dyskutują poszukując odpowiedzi, a wynik dyskusji (w formie haseł) zapisują na małych karteczkach.
3. **Praca na forum ogólnym.** Przedstawiciele grup układają na podłodze słoneczko w ten sposób, że kartki z tą samą treścią tworzą promienie. Kolejne osoby albo dokładają kartki do powstałych promieni albo tworzą nowe. Promienie tworzone są wokół okręgu. Po ułożeniu słoneczka zapraszamy uczestników do spaceru i zapoznania się z hasłami tworzącymi promienie.

Możliwe warianty metody:

- Inna wielkość grup, np. po dwie osoby lub każdy uczestnik indywidualnie

- Różna liczba kartek przypadająca na grupę (zależy to od ilości spodziewanych hasłowych odpowiedzi)
- Dyskusja w grupie może być poprzedzona podróżą w wyobraźni, np. jeśli pytanie brzmi: Jaki jest twój ideał nauczyciela? można poprosić uczestników o zamknięcie oczu i przywołanie w wyobraźni wspomnień takiej właśnie osoby (nie dłużej niż 2-3 minuty).
- Spacer wokół słoneczka może być wykorzystany na dyskusję (grupową lub w parach) dotyczącą „zawartości” najdłuższych promieni.

Źródło: Metody aktywizujące w katechezie. Red. Z. Barciński, J. Wójcik. Wydawnictwo Klanza. Lublin 1998. s. 12-13

2-4-8 + Plakat

- **Pomoce:** Szare duże papiery po jednym dla grupy, farby, pędzle, miseczki, woda, kartki z warunkami dobrej spowiedzi dla każdej pary.
- Uczestnicy tworzą pary
- Prowadzący podaje problem dyskusji “Warunki dobrej spowiedzi”
- Każda para otrzymuje (po cichu, w tajemnicy przed innymi) określony warunek, nad którym będzie dyskutowała. cztery dwójki siedzące obok siebie otrzymują ten sam warunek, ale nie są o tym poinformowane. Prowadzący przydziela inne warunki pozostałym grupom wg powyższego klucza.
- **Zadanie:** Po 2-3-min rozmowy n/t rozumienia, sensu danego warunku, na hasło prowadzącego dwójki tworzą czwórki i wymieniają się dotychczasowymi wnioskami. Po kilku minutach czwórki łączą się w ósemki i wymieniają ze sobą poglądy. Grupy tematyczne zbierają wnioski dotyczące rozumienia sensu poszczególnych warunków... w tajemnicy przed pozostałymi grupami Zadaniem „ósemek” jest podsumowanie dyskusji

i przedstawienie jej wyników w postaci plakatu namalowanego farbami (grupy nadal pracują w tajemnicy!!!)

- **Czas:** 10 min
- **Puenta:** Prezentacja plakatów na forum ogólnym. Plakaty rozkładamy w kilku miejscach sali na podłodze i przechodząc oglądamy je, odgadując jednocześnie jakie treści chcieli przekazać autorzy plakatu. Najpierw plakaty interpretują inni, na końcu zaś jego autorzy.
- Oklaski i omówienie następnego plakatu.

Metody dramowe

Wywiad

Istotą tej metody jest prowadzenie improwizowanej rozmowy w konwencji wywiadu.

Przebieg tej metody.

1. **Organizacja pracy.** Prowadzący tworzy tyle zespołów, ile ról przewiduje do przeprowadzenia wywiadu. Stawia przed uczestnikami pytanie: Jak zareagowałoby współczesni Niniwici na orędzie Jonasza? Prosi o przedyskutowanie tematu w zespole. Czasami odczytuje tekst opisujący jakies wydarzenie i prosi o wsłuchane się w treść. Następnie informuje, że sam wejdzie w rolę dziennikarza, zaś uczestnicy w rolę świadków wydarzenia.
2. **Praca na forum ogólnym.** Dziennikarz podchodząc do grup „osadzonych” wcześniej w różnych rolach społecznych, np. przekupek na targu, influencerów, biznesmenów etc. zadaje pytania, na które uczestnicy udzielają odpowiedzi z perspektywy otrzymanej roli. Wypowiedzi są niejako improwizowane. Podziękowaniem dla grup są oklaski.

Metoda wywiadu może być wprowadzeniem do dalszej pracy nad tekstem.

Źródło: Metody aktywizujące w katechezie. Red. Z. Barciński, J. Wójcik. Wydawnictwo Klanza. Lublin 1998. s. 95

Artykuł prasowy

Istotą tej metody jest przedstawienie wydarzeń opisanych w tekście (np. biblijnym) w konwencji artykułu prasowego. Pracując tą metodą należy przygotować powielone pierwsze strony gazet z pustym polem do wypełnienia, flamastry, szary papier i klej.

Przebieg tej metody zostanie omówiony w oparciu o tekst mówiący o działalności Jana Chrzciciela (Mt 3, 1-12)

1. **Organizacja pracy.** Tworzymy 5-6 osobowe zespoły. Prowadzący czyta tekst biblijny (Mt 3, 1-12), a następnie stawia przed uczestnikami zadanie: *„Gdyby w czasach Jana Chrzciciela istniała prasa codzienna, to jakie artykuły na temat tego proroka oraz jego orędzia mogłyby się ukazać na pierwszej stronie gazet?”*. Prowadzący prosi przedstawicieli grup o pobranie materiałów dla grup i określa czas pracy na 10 minut.
2. **Praca w małych grupach.** Uczestnicy wchodzi w rolę dziennikarzy i piszą artykuł w pustym polu pierwszej strony gazety.
3. **Praca na forum ogólnym.** Każda „redakcja” odczytuje swój artykuł o wydarzeniach nad Jordanem. Nagradzamy pracę zespołów oklaskami. Gazety z artykułami przyklejamy do szarego papieru i zawieszamy w widocznym miejscu.

Źródło: Metody aktywizujące w katechezie. Red. Z. Barciński, J. Wójcik. Wydawnictwo Klanza. Lublin 1998. s. 96.

List

Istotą tej metody dramowej jest napisane przez uczestników listu „w imieniu” określonej postaci, w związku z konkretnym wydarzeniem lub opisanie tego wydarzenia wybranej ważnej dla nas osobie. Pracując tą metodą należy przygotować papier A-4, kserokopię tekstu opisującego sytuację wyjściową, flamastry, szary papier i klej.

Przebieg tej metody zostanie omówiony w oparciu o tekst mówiący o spotkaniu Jezusa z Zacheuszem (Łk 19, 1-10)

4. **Organizacja pracy.** Tworzymy zespoły 3-5 osobowe. Prowadzący czyta tekst biblijny (Łk 19, 1-10), podkreśla, że nie wiadomo jak dalej potoczyły się losy Zacheusza. Biblia o tym nie wspomina. Prowadzący stawia przed grupami zadanie: *Postawcie się w sytuacji Zacheusza. Minęło kilka dni od jego spotkania z Jezusem. Jak Zacheusz mógłby opisać to spotkanie w liście do swojego przyjaciela celnika Szymona?* Prowadzący prosi przedstawicieli grup o pobranie materiałów dla grup i określa czas pracy na 10-15 minut.
5. **Praca w małych grupach.** Uczestnicy rozmawiają w grupach i formułują treść listu.
6. **Praca na forum ogólnym.** Każda grupa odczytuje swój list. Pracę zespołów nagradzamy oklaskami. Listy przyklejamy do szarego papieru i zawieszamy w widocznym miejscu. Kolejnym etapem jest omówienie powstałych tekstów poprzez zadawanie pytań autorom listów o ich intencje, sposób rozumienia czy podejścia do zdarzenia, które spotkało Zacheusza. Na zakończenie prowadzący porządkuje i podsumowuje pracę uczniów oraz odczytuje teraz jeszcze tekst wyjściowy. Metodę pisania listów⁷ przez bohaterów biblijnych wykorzystywał m.in. Jan Dobraczyński w „Listach do Nikodema”.

Źródło: Metody aktywizujące w katechezie. Red. Z. Barciński, J. Wójcik. Wydawnictwo Klanza. Lublin 1998. s. 79.

Metody twórczego myślenia

Recepta

Istotą tej metody jest zapis rozwiązania jakiegoś praktycznego problemu (co robić?) w formie recepty. Niezbędne materiały: druk-formularz recepty dla każdej grupy oraz flamastry.

Przebieg metody:

1. **Organizacja pracy.** Tworzymy 5-6 osobowe zespoły. Stawiamy zadanie, np. *Gdybyście byli doradcami Boga d/s wychowania, co doradzilibyście Panu Bogu, w sprawie oburzonego Jonasza. Jak z nim postąpić?* Instruujemy, że odpowiedzi

formułujemy na blankiecie recepty. Każdej grupie rozdajemy blankiet recepty i flamaster.

- 2. Praca w małych grupach.** Uczestnicy dyskutują poszukując rozwiązania, lekarstwa, metody wychowawczej na zbuntowanego Jonasza, a wynik dyskusji zapisują na blankiecie recepty (z możliwością dawkowania, częstotliwością podawania „lekarstwa” etc.).
- 3. Praca na forum ogólnym.** Przedstawiciele poszczególnych grup prezentują wyniki swojej dyskusji odczytując zaproponowane rozwiązanie, środek czy panaceum. Pracę zespołów nagradzamy oklaskami. Blankiety recept można nakleić na większym papierze i zawiesić na ścianie.

Źródło: Vademecum katechety. Metody aktywizujące w katechezie. Red. Z. Barciński i in. Wydawnictwo Natan. Lublin 2019. s. 81-82.

Słowa-klucze

Istotą tej metody jest poszukiwanie słów o kluczowym charakterze dla opracowywanego tekstu, pojęć istotnych, fundamentalnych na których opiera się konstrukcja tekstu. W przebiegu metody pojawiają się dwa następujące po sobie zadania. Pierwsze z nich to wyodrębnienie, znalezienie „słów-kluczy”, drugie zaś to utworzenie z nich schematu ilustrującego konstrukcję tekstu. Do pracy tą metodą niezbędne są następujące materiały: szary papier, bloczek kolorowych karteczek (mogą być samoprzylepne), klej, flamastry, tekst biblijny lub wydarzenia.

Przebieg metody:

- 1. Organizacja pracy.** Tworzymy 3-5 osobowe zespoły. Stawiamy pytanie: *Jakie główne wątki tematyczne można wyodrębnić w historii proroka Jonasza* [Jon 1-4]. Może być ich maksymalnie sześć. W celu wyłonienia ich uczestnicy mogą prześledzić tekst biblijny (księga Jonasza ma tylko 2 strony), po czym zapisują na kartkach (8cm x 8cm) najważniejsze wg nich słowa kluczowe. W przypadku innych tekstów biblijnych, np. modlitwy arcykapłańskiej [J 17, 1-26]., prowadzący rozdaje tekst grupom, a następnie odczytuje go na głos na forum. Informuje o potrzebie zapisania „słów-kluczy” i określa orientacyjny czas pracy 8-10 minut.
- 2. Praca w małych grupach.** Dyskusja w grupach zmierza do wyłowienia „słów-kluczy” oraz zapisanu ich drukowanymi literami na otrzymanych kartkach.

3. **Organizacja pracy.** Prowadzący stawia przed grupami zadanie drugie: *Jaka może być konstrukcja wydarzeń historii Jonasza lub w innym przypadku, jaka jest konstrukcja modlitwy arcykapłańskiej* [J 17, 1-26]. Prosi o ułożenie kartek z zapisanymi „słowami-kluczami” w postaci schematu odzwierciedlającego konstrukcję tekstu/wydarzenia i przyklejenie do arkusza szarego papieru. Utworzone schematy mogą przybierać postać figur geometrycznych, szkicu, symbolu pojawiającego się w tekście biblijnym lub opisywanym wydarzeniu.
4. **Praca w małych grupach.** Grupy tworzą konstrukcję ze „słów-kluczy.”
5. **Praca na forum ogólnym.** Przedstawiciele poszczególnych grup prezentują wyniki swojej pracy. Omawiają i komentują stworzone przez siebie konstrukcje, wyjaśniają ideę takiego przestrzennego ujęcia tekstu czy wydarzenia. Zawieszają na ścianie. Zespoły nagradzamy oklaskami.